

چشم‌انداز کشاورزی ۱۳۷۵ ضعفها و قوتها در دیدار سالانه وزیر

روز ۱۹ فروردین میعاد دیدار نوروژی کارکنان وزارت کشاورزی با وزیر و برخی دیگر از مسئولان بود. این جلسه که بویژه از نظر سخنان دکتر کلانتری وزیر کشاورزی دارای اهمیت بود در سالن هفتم تیر وزارتخانه برگزار شد. جلسه با قرائت قرآن و بخش سرود جمهوری اسلامی افتتاح شد و سپس دکتر عیسی کلانتری وزیر کشاورزی آغاز سخن کرد. وی پس از تبریک سال نو به همکاران، با یادآوری اینکه همین سال وزارت خود را می‌گذراند، تصویری از اوضاع و احوال کشاورزی کشور در سال گذشته ارائه داد. وزیر کشاورزی گفت: «... سال ۱۳۷۵ از نظر آب و هوایی سال سختی بود. همچنین پس از ۴ سال، دومین سال خشکسالی پیاپی بود. در شش ماهه اخیر میزان بارندگی کمتر از ۳۰ درصد متوسط ۲۸ ساله گذشته بود، اما سرمایه‌گذاریهای انجام شده، این وضعیت را جبران کرد. در ده - پانزده سال پیش چنین وضعی شاید به بروز قحطی هم

* آنچه در این صفحات نقل می‌شود، مضمون و خلاصه سخنان دکتر عیسی کلانتری است نه عین عبارات ایشان.

می‌انجامید. ولی با وجود این خشکسالی، ما فکر می‌کنیم رشد کشاورزی بیشتر از گذشته هم باشد.

● امسال میزان خرید مازادگندم به ۵ تا ۶ میلیون تن خواهد رسید. در سال ۱۳۶۸ که بدترین سال زراعی بود، این میزان به یک میلیون تن هم نرسید. از نظر روند کار، طبق برآورد سازمان برنامه و بودجه، سازمانهای کشاورزی بالاترین درجه را از نظر اجرایی و انجام کار داشتند ... وزارت کشاورزی در سال گذشته مقام اول را از نظر پیشبرد برنامه‌های عمرانی داشت.

● در سال ۱۳۷۵، در زمینه دو محصول گندم و چغندر، نسبت به سال ماقبل کاهش تولید داشتیم. میزان کاهش تولید گندم که در نتیجه خشکسالی روی داد حدود یک میلیون تن بود. بدون سرمایه‌گذاریهای انجام شده، این میزان بیشتر از این می‌شد. کاهش تولید چغندر که به علت قیمتگذاری روی داد، حدود ۴۰ درصد بود. در بقیه محصولات وضع رضایتبخش بود: در زمینه پنبه، حبوبات و دانه‌های روغنی کار برنامه‌ریزی برای توسعه سرعت ادامه دارد و پیشینی می‌کنیم که با انجام کشت دوم و بهره‌گیری از مناطق جدید کشت، شاید تا ۵ سال آینده به ۵۰ درصد خودکفایی دست پیدا کنیم.

● در زمینه تولیدات باغبانی وضع سال به سال بهتر می‌شود. انتظار ما در این قلمرو، صادرات است زیرا محصولات باغبانی بیش از ۷۰ درصد صادرات کشاورزی را تشکیل می‌دهد. در این مورد ما برخلاف زراعت از مزیت نسبی برخورداریم و می‌توانیم در بازار جهانی رقابت کنیم. اما در بخش تحقیقات باغبانی کمبود و ضعف داریم. وزارت در این زمینه مشغول سرمایه‌گذاری است. در کار اجرایی باغبانی هم با ضعف روبه‌رو هستیم.

● در زمینه چای خوشبختانه هیچوقت مشکلی نداشته‌ایم و همیشه موجودی انبار داریم.

● در حوزه سیاستهای توسعه‌ای، سال ۷۵، سال خوبی بود، هرچند از نظر اعتبارات مشکلاتی وجود داشت. با وجود این پیشرفت کار با توجه به امکانات مالی راضی‌کننده بود؛ طرح توسعه نیشکر به بهره‌برداری نزدیک می‌شود، دو کارخانه شکر به بندر رسیده و کارخانه‌های بعدی هم در حال ساختن است و امیدواریم سال آینده این دو کارخانه راه‌اندازی شود. زمینها هم آماده کشت است. بدین ترتیب با حمایت مقام معظم رهبری بزودی خوزستان به قطب بزرگ

کشاورزی کشور تبدیل می‌شود.

● طرح توسعه تعاونیهای تولید رفته‌رفته جان می‌گیرد. امسال اعتبارات خوبی برای این امر در نظر گرفته شده است. پس از بازدید مقام رهبری از خوزستان و به دنبال تأکید معظم له تقویت این نوع نظام بهره‌برداری یک تکلیف شرعی شده است. نظام تعاونی بخصوص به حمایت از کشاورزان خرده‌پا و فقیر می‌پردازد. ما باید هنر پیشرفت علمی را در قالب خواسته‌های کشاورزان داشته باشیم. این حرکت به دستیابی به هدف افزایش تولید خواهد انجامید.

● در بخش توسعه آب و خاک، با توجه به امکانات مالی تلاشهایی به عمل آمده، اما نیاز کشور در این زمینه بیش از حد تلاش ماست. اولویت در این زمینه در سال ۱۳۷۶، در چارچوب توسعه تعاونیهای تولید قرار داده شده است.

در همین قلمرو باید گفت که روش آبیاری تحت فشار همچنان مورد نظر است و در چارچوب تعاونیهای تولید انجام می‌شود.

● خدمات بازرگانی در ۱۳۷۵ بهتر از سالهای قبل به کشاورزان ارائه شد. البته اعتبارات بانکی کافی نبود و سیاستهای بانک مرکزی در زمینه مهار تورم در این مورد نقش داشت.

● کار تحقیقات، در حال تغییر ساختار است و به سمت دگرگونی اساسی پیش می‌رود. طرحهای تحقیقاتی از سالهای گذشته بهتر بود. بافت تحقیق روبه جوان شدن است. البته باید نیروهای خوب و توانای گذشته را نگه داریم و برای جبران بقیه از نیروهای جوان استفاده کنیم. تحقیق باید با مطالعه همراه باشد. محقق بدون مطالعه دو سه سال بیشتر کارایی ندارد. هم اینک و سیستم تحقیقات ما نزدیک یکهزار بورسیه وجود دارد. اگر جریان تحقیقات ما موفق شود که راه و روشها را جمع‌بندی و ارائه کند به افزایش تولید کافی دست خواهیم یافت.

● یک زمینه ضعیف دیگر در سال گذشته ارتباطات بین سازمانهای کشاورزی استانها در امر کشاورزی و اطلاعات بود. باید بکوشیم این ارتباطها را قویتر کنیم. بویژه ارتباط مستقیم با کشاورزان باید بیشتر شود.

● بافت بدنه وزارت کشاورزی از نظر سلامت رضایتبخش بوده است.

● مسئله دیگر اهمیتی است که وزارت کشاورزی به موضوع حفظ محیط زیست می‌دهد. باید تا حد امکان کاری کنیم که تولید ما باعث تخریب محیط زیست نشود. اکنون مصرف سرانه سم به کمتر از ۴۰۰ گرم در سال رسیده است، حال آنکه این میزان در گذشته حدود یک‌هزار گرم بود، بدین ترتیب می‌بینیم که در کمتر از دو سال به ۴۰ درصد کاهش یافته است. نتیجه این تحول در میادنت آشکار خواهد شد.

● مسئله مورد توجه دیگر، سپای کشاورزی در سال ۱۴۰۰ است که تحقیقات بر روی آن در حال انجام است. این امر در چارچوب برنامه درازمدت کشور قرار دارد.

● وضع بودجه امسال نسبت به گذشته به مراتب بهتر شده است. این بودجه شاید ایده‌آل نباشد ولی در ۵۰ سال گذشته بهترین بودجه وزارت کشاورزی است. در این مورد تأکید می‌کنم که سازمانهای استانی بدون تأمین بودجه دست به ساخت و سازهای پیشبینی نشده نزنند.»

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی